

ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARINI SAMARALI TASHKIL ETISH

Namangan viloyati Uchqo'rg'on tumani

26-sonli umumta'lim maktabining

Ona tili va adabiyot o'qituvchisi

Nazarova Mohigul

Annotatsiya: Ona tili va adabiyot darslarini samarali tashkil etish, ta'lim jarayonining muhim jihatlaridan biridir. Bu darslar nafaqat o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, balki ularning adabiyotga bo'lgan qiziqishini oshirish, fikrlash va ijodiy yondashuvlarini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Darslarni samarali o'tkazish uchun bir qator metod va yondashuvlarni qo'llash lozim. Ushbu maqolada ona tili va adabiyot darslarini samarali tashkil etishning asosiy jihatlarini ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: ona tili, dars, interaktiv ta'lim platformalari, adabiyotN tanqidiy fikrlash, dars, taqdimotlar.

Аннотация: Эффективная организация уроков родного языка и литературы является одним из важных аспектов образовательного процесса. Эти уроки играют важную роль не только в развитии языковых навыков учащихся, но и в повышении их интереса к литературе, формировании их мышления и творческих подходов. Для эффективного проведения уроков необходимо использовать ряд методов и подходов. В данной статье рассматриваются основные аспекты эффективной организации уроков родного языка и литературы.

Ключевые слова: родной язык, урок, интерактивные обучающие платформы, литература, критическое мышление, урок, презентации.

Abstract: Effective organization of native language and literature lessons is one of the important aspects of the educational process. These lessons play an important role not only in developing students' language skills, but also in increasing

their interest in literature, forming their thinking and creative approaches. In order to conduct lessons effectively, it is necessary to use a number of methods and approaches. This article considers the main aspects of effective organization of native language and literature lessons.

Keywords: *native language, lesson, interactive learning platforms, literature, critical thinking, lesson, presentations.*

Ona tili va adabiyot darslarini samarali tashkil etishning birinchi bosqichi dars rejasini tuzishdir. Dars rejasini tuzishda o'quvchilarning yosh xususiyatlari, qobiliyatlari va qiziqishlarini inobatga olish zarur. Har bir darsda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash uchun interaktiv metodlardan foydalanish muhimdir. O'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undash, ularning bilimini mustahkamlashga yordam beradi. Darslar davomida muhokama, guruhviy ishlar va rolli o'yinlar kabi metodlardan foydalanish, o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Adabiyot darslarida asarlarni o'qish va tahlil qilish jarayonida o'quvchilarga muayyan savollar berish orqali ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish lozim. O'quvchilarga o'qilgan asar haqida o'z fikrlarini bildirish, muallifning g'oyalarini tahlil qilish va asardagi qahramonlar bilan bog'liq muammolarni muhokama qilish imkoniyatini berish kerak. Bu orqali o'quvchilar nafaqat matnni tushunish, balki uning chuqur ma'nosini anglashga ham erishadilar. O'qituvchi o'quvchilarga savollar berish orqali ularning fikrlarini rivojlantirishga yordam beradi, shuningdek, o'quvchilarning o'zaro fikr almashishlari uchun muhokama maydonini yaratadi. Adabiyot darslarida ijodiy yondashuvlarni qo'llash juda samarali bo'lishi mumkin. O'quvchilarga o'z hikoyalarini yozish, she'rlar yaratish yoki dramatik sahnalarda ishtirok etish imkoniyatini berish, ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayonda o'quvchilar o'z fikrlarini ifodalashda erkin bo'lishlari kerak. Ularning ijodiy ishlari o'qituvchi tomonidan baholanib, rag'batlantirilishi zarur. O'quvchilar o'z ijodlarini namoyish etish imkoniyatiga ega bo'lishlari, ularni yanada rivojlantirishga undaydi.[1]

Ona tili darslarida grammatika va imlo qoidalarini o'rgatishda amaliy mashg'ulotlarga e'tibor berish lozim. O'quvchilarga qoidalarni nazariy ravishda o'rgatishdan tashqari, ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatini berish kerak. Misol uchun, o'quvchilarni turli vaziyatlarda yozma ishlar bajarishga undash, ularning yozma til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z xatolaridan o'rganishlari uchun ularni tahlil qilish va muhokama qilish muhimdir. O'qituvchi o'z o'quvchilariga yozma ishlarini ko'rib chiqib, ularning xatolarini to'g'rilashda yordam berishi, ularning bilimini mustahkamlashga yordam beradi.[2]

Darslarni qiziqarli va mazmunli o'tkazish uchun multimedia vositalaridan foydalanish samarali bo'lishi mumkin. Video materiallar, audiolavhalar va interaktiv dasturlar o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va dars jarayonini jonlantirishga yordam beradi. Bu usullar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini yanada kengaytirishlari va yangi ma'lumotlarni osonroq qabul qilishlari mumkin. O'qituvchilar darslarni interaktiv qilish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanishlari, masalan, taqdimotlar, videolar va onlayn resurslar yordamida darsni yanada qiziqarli va samarali o'tkazishlari mumkin. O'quvchilarni mustaqil o'qishga rag'batlantirish ham ona tili va adabiyot darslarining muhim jihatlaridan biridir. Ularni o'zlari xohlagan kitoblarni o'qishga, adabiyotga oid tadbirlarda ishtirok etishga undash, ularning qiziqishini oshiradi. O'quvchilar o'zlari o'qigan asarlar haqida fikr almashishlari, muhokama qilishlari va o'zaro tajriba almashishlari uchun guruhlar tashkil etish foydali bo'ladi. Bu jarayonda o'quvchilar o'zaro fikr almashish, bir-birlaridan o'rganish va yangi g'oyalarni kashf etish imkoniyatiga ega bo'lishadi.[3]

Darslarni baholashda o'quvchilarning faolligini, ijodkorligini va bilimni inobatga olish zarur. Baholash jarayoni o'quvchilarga o'z muvaffaqiyatlarini ko'rishga va o'zlarini yanada rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilarning har bir ishini baholashda adolatli bo'lish, ularni rag'batlantirish va motivatsiya berish muhimdir. Bu orqali o'quvchilar o'z bilimlarini yanada oshirishga intilishadi. O'qituvchilar baholash jarayonida o'quvchilarning ijodiy ishlari, guruhiy faoliyatlari va mustaqil ishlarini inobatga olishlari zarur.[4]

Ona tili va adabiyot darslarida ota-onalar bilan hamkorlik qilish muhimdir. Ota-onalar o'z farzandlarining o'qish jarayonida faol ishtirok etishlari, ularni qo'llab-quvvatlashlari va o'qish madaniyatini rivojlantirishlari zarur. Ota-onalar bilan uchrashuvlar o'tkazish, ularning fikrlarini tinglash va darslar haqida ma'lumot berish, o'quvchilarni yanada rag'batlantirishga yordam beradi. Ota-onalar o'z farzandlarining o'qish jarayonida ko'maklashishlari, ularni kitob o'qishga undashlari va adabiyotga bo'lgan qiziqishini oshirishlari muhimdir. O'qituvchining o'z bilimini va pedagogik ko'nikmalarini doimiy ravishda rivojlantirish zarur. O'qituvchilar yangi metod va yondashuvlarni o'rganish, o'z tajribalarini baham ko'rish va professional rivojlanish uchun kurslarda ishtirok etishlari kerak. Bu orqali ular o'z bilimlarini yangilab, darslarni yanada samarali o'tkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'qituvchilar o'z o'quvchilariga zamonaviy bilimlarni etkazish, ularni yangi g'oyalar bilan tanishtirish va o'zlarini rivojlantirishga yordam berishlari kerak. Ona tili va adabiyot darslarida ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni o'rgatish ham muhimdir. O'quvchilarni milliy adabiyotimiz, tariximiz va madaniyatimiz bilan tanishtirish, ularni o'z vataniga, tiliga va an'analariga hurmat bilan qarashga o'rgatish muhimdir. Bu jarayonda o'quvchilarni milliy qadriyatlarimizni o'rganishga, ularni qadrlashga va rivojlantirishga undash zarur. O'quvchilar o'z madaniyatini, tarixini va an'alarini bilishlari, ularni o'z hayotlarida qo'llashlari va rivojlantirishlari muhimdir.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, ona tili va adabiyot darslarini samarali tashkil etish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ularning fikrlash va ijodiy yondashuvlarini rivojlantirish uchun muhimdir. Darslarni interaktiv, kreativ va amaliy yondashuvlar bilan o'tkazish, o'quvchilarning mustaqil o'qishlarini rag'batlantirish, ota-onalar bilan hamkorlik qilish va o'qituvchilarning professional rivojlanishiga e'tibor berish zarur. Bu jarayonlar orqali o'quvchilar nafaqat ona tilini o'rganadilar, balki o'z madaniyatlarini, tarixlarini va qadriyatlarini ham anglaydilar. Darslarni samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilimini oshirish, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va ijodiy yondashuvlarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Qodirov, A. (2021). "Ekologik tarbiya: nazariya va amaliyot". Toshkent: O'qituvchi.
2. Mamatqulov, S. (2020). "Ona tili o'qitish metodikasi". Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Rahimov, A. (2022). "Innovatsion ta'lim metodlari". Toshkent: O'qituvchi.
4. Tursunov, A. (2023). "Ona tili va adabiyot o'qitishda zamonaviy yondashuvlar". Toshkent: Ma'naviyat.
5. Shokirov, D. (2021). "O'qitishda interaktiv metodlar". Toshkent: Iqtisod-Moliya.
6. Abdurahmonov, A. (2022). "Pedagogik texnologiyalar: nazariy va amaliy jihatlar". Toshkent: O'qituvchi.
7. Xudoyberdiyeva, N. (2023). "Ona tili o'qitish jarayonida innovatsiyalar". Toshkent: Ta'lim.